

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola Nepomuk, okres Plzeň-jih

Školní 546, 335 01 Nepomuk

Identifikátor školy: 600 070 662

Termín konání inspekce: 15. – 18. března 2004

Čj.:	g6-1033/04-4013
Signatura:	od4kx146

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných předmětech hudebního a výtvarného oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných předmětech hudebního a výtvarného oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných předmětech hudebního a výtvarného oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Samostatná Základní umělecká škola v Nepomuku působí od školního roku 1992/1993. Od 1. 7. 2000 má právní formu příspěvkové organizace. Odloučená pracoviště školy jsou v obcích Kasejovice a Žinkovy. V současné době škola zajišťuje základní umělecké vzdělávání pro žáky z celkem 30 obcí Nepomucka. V souladu s Rozhodnutím Školského úřadu Plzeň-jih, č. j. 1207/2000, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení má škola hudební, výtvarný a literárně-dramatický obor. Ve školním roce 2003/2004 vykazuje celkem 245 žáků, z toho v hudebním oboru 177, ve výtvarném 40 a v literárně-dramatickém oboru 28 žáků. Stanovená kapacita školy je 350 žáků.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Vyučující ve sledovaných předmětech hudebního oboru mají požadovanou kvalifikaci. Jsou absolventy konzervatoře, dva učitelé studovali dále na vysoké škole (AMU, pedagogická fakulta). V maximální míře je využita odborná způsobilost, pedagogická i další mimoškolní hudební praxe učitelů. Kvalifikovaní akordeonisté (v současné době celkem pět) vyučují také hru na elektronické klávesové nástroje, klavír, přípravnou hudební výchovu, hudební nauku, komorní hru. Pouze dva vyučující hry na klavír a bicí nástroje jsou zatím studenty 6. ročníku konzervatoře, pro výuku mají potřebnou odbornou způsobilost. Ve výtvarném oboru vyučuje absolventka Střední umělecko-průmyslové školy sv. Anežky České v Českém Krumlově, která ukončila rovněž střední pedagogickou školu. Kvalifikační podmínky pro učitelství odpovídajících odborných předmětů základní umělecké školy splňuje.

Organizace činnosti a provozu školy vůči zaměstnancům je upravena několika dokumenty. Jedná se o Vnitřní řád školy vydaný ředitelem s platností od 1. září 2000. Odkazuje na základní obecné právní normy, které jsou pro pedagogické pracovníky závazné. Jasně a přehledně určuje jejich další specifické povinnosti. Poznatky získané v průběhu inspekce potvrdily účelnost a funkčnost tohoto školního dokumentu pro řádný chod školy.

Ředitel v podmínkách menší školy pracuje na podkladě jednoduchého organizačního systému. Vzhledem k počtu žáků (i prostorovým podmínkám) nemá zástupce ředitele, administrativní ani další nepedagogické pracovníky školy. Vedení účetnictví a zpracování mezd je zajištěno formou placené služby. Jediným oficiálně ustanoveným poradním orgánem ředitele je pedagogická rada. Je svolávána třikrát ročně. Záznamy projednávaných bodů s prezenčními listinami jsou ve škole uloženy, celkově svědčí o promyšlené náplni těchto porad. Zabývají se plánováním, hodnocením i výsledky pedagogické práce školy. Vlastní zápisy mají nižší

vypovídací hodnotu - neposkytují bližší konkrétní informace o obsahu projednávaných bodů. Písemný rámec činnosti školy tvoří zpracovaný plán práce. Ředitel školy svolává řadu neformálních porad informačního a organizačního rázu. Další potřebné písemné informace jsou místěny na panelu v blízkosti ředitelny. Ředitel vede s učiteli průběžně četná neformální jednání o odborných otázkách, preferuje skupinovou spolupráci. V partnerských diskusích uplatňuje svoji odbornou erudici a přirozenou autoritu. Tak byla např. sjednocena stanoviska týkající se způsobu plánování učiva, požadavky na úroveň zvládnutí uložené látky žáky ve vztahu k platným osnovám, kritéria hodnocení výkonů žáků při komisionálních postupových zkouškách. Tímto způsobem je naplňována zodpovědnost ředitele za odbornou a pedagogickou úroveň práce školy a plněny úkoly řešené jinak v předmětových komisích a umělecké radě. Ve škole byla postupně prosazena měřítko splnitelné náročnosti na úroveň pedagogické práce a její výsledky. Dosažený konsensus a dělná atmosféra jsou projevem účinného vedení pedagogických pracovníků a velmi dobrým základem pro dosahování kvalitních výsledků vzdělávání a výchovy žáků.

V systému vedení pedagogických pracovníků jsou potřebným způsobem zajištěny kontrola a hodnocení. Prvním krokem je zpravidla kontrola třídní dokumentace a studijních plánů žáků na začátku školního roku. Důraz je kladen i na dostatečnou hospitační činnost – v tomto školním roce bylo do termínu inspekce provedeno dvanáct hospitací. Ředitel si zpracoval hospitační záznamy, které umožňují komplexním způsobem sledovat a následně analyzovat práci učitele i žáka ve vyučovací hodině. Opomenuto není ani vedení třídní dokumentace včetně klasifikace žáka. Zpětnou vazbu o práci jednotlivých tříd, nástrojových oddělení a oborech získává dále účastí na třídních předehrávkách, školních a veřejných koncertech žáků. Následně jsou prováděna společná hodnocení kladů i nedostatků. Hodnocení pracovníků je vyjádřeno rozdílnou úrovní jejich osobního ohodnocení. Základní kritéria (celkem 12 bodů) jsou součástí Vnitřního platového předpisu (poslední verze nabyta účinnosti dnem 1. září 2003).

Z výše uvedeného je zřejmé, že kontrola ve vztahu k personálním podmínkám byla průběžně prováděna. Pro školu byli získáváni pouze kvalifikovaní učitelé, šest z nich patří k jejím bývalým absolventům. Na základě potřeb vyplývajících ze vzdělávací nabídky školy a zájmu žáků byl přijat na částečný úvazek učitel hry na klarinet a saxofon, dále učitelka hry na housle a hudební nauky. Kvalitním způsobem byla zajištěna výuka ve výtvarném oboru po dobu mateřské dovolené.

V celkové úrovni práce školy se dílčím způsobem promítá i další vzdělávání pedagogických pracovníků. Ředitel absolvoval roční akreditovaný vzdělávací program Pedagogického centra Plzeň – funkční studium ředitelů (ukončil v září 2003). Odborné podněty využil mj. pro dílčí vnitřní evaluaci, zpracování „Dotazníku pro hodnocení kultury školy“. Výsledky testu poskytly zajímavou zpětnou vazbu, prohloubení poznatků o škole s využitím pro další činnost ředitele. Přínosem je ovládnutí počítačového programu Capella pro psaní notových materiálů, úprav skladeb pro komorní a souborovou hru (ředitel). Odborného kurzu při pedagogickém centru se účastnila učitelka houslové hry. Vlastní vzdělávací aktivity obohacují práci učitelky výtvarného oboru. Absolvuje soukromé studium v rámci Akademie sociálně-umělecké terapie. Jeden rok pracovala ve výtvarné keramické dílně v Irsku.

Pro posouzení vlivu hodnocení a sebehodnocení zaměstnanců na jejich profesionální růst chybějí relevantní podklady. Pouze na základě výše uvedených skutečností (studium ředitele, další vzdělávání, průběžně probíhající hodnocení a odborné diskuse, angažovanost nad rámec běžných povinností) lze přepokládat, že tyto procesy zde, ku prospěchu práce školy, probíhají.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vykazují mnoho výrazných pozitiv, celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní umělecká škola nadále působí v samostatných prostorách školního areálu základní školy. Prostorové podmínky zůstaly od minulé inspekce nezměněny. Škola má pro individuální výuku v hudebním oboru k dispozici sedm menších tříd, včetně ředitelny. Stísněné prostory jsou ve většině učeben v případech potřebného zajištění skupinové výuky (komorní/soubořové hry). Jediná větší třída je využívána jako odborná učebna hudební nauky, slouží pro hru větších souborů a školních orchestrů a také pro literárně-dramatický obor. Výtvarný obor má vzhledem k nižším počtům žáků ve skupinách prostorově vyhovující odbornou pracovnu a dvě další menší výtvarné dílny s hrnčířským kruhem a keramickou pecí. Pro veřejné koncerty školy je nadále dobře využívána aula základní školy. V obou pobočkách se vyučuje v běžných třídách základních škol. Žáci a učitelé zde mají vzhledem k vyučovaným předmětům potřebné základní vybavení.

Byly odstraněny některé nedostatky konstatované při minulé inspekci. Především se jedná o doplnění potřebného vybavení výtvarného oboru – byla zakoupena vypalovací pec a dva hrnčířské kruhy. Alespoň částečně byla omezena průzvučnost stěn provedením čalounění dveří a akustická úprava učebny dechových a bicích nástrojů. Dále bylo zakoupeno nové křídlo, které slouží od prosince 2003 v aule především ke koncertním účelům. Klávesové oddělení bylo doplněno o dva elektronické klavíry – jednou z výhod je jejich zvukové vybavení a zejména možnost převozu na akce mimo prostory školy. Doplněna byla bicí souprava. Videokamera je využívána pro záznamy interních a veřejných koncertů a při výuce v literárně-dramatickém oboru. Ředitel zdůraznil význam zpětné vazby pro žáky i učitele při sledování pořízených videozáznamů. Učebna hudební nauky byla vybavena novým nábytkem. K dispozici je audiovizuální technika, melodicko-rytmické nástroje. V klavírním a akordeonovém oddělení jsou nástroje průběžně opravovány a laděny. Ve třídách jsou využívány metronomy, tři přenosné magnetofony a jeden přehrávač CD. Pořizování novinek notové literatury je průběžným úkolem pro všechny učitele.

Ředitel školy má dostatečný přehled o využívání vybavení a učebních pomůcek. Jejich využívání při výuce je jedním z mnoha hledisek hospitačního záznamu. Plánováno je postupné pořízení soudobé zvukové a obrazové záznamové techniky pro jednotlivé třídy. Záměrem je možnost využívání minidisků s nahrávkami nástrojových doprovodů pro domácí přípravu žáků. Přenosná televize s videem má umožnit častější využívání videonahrávek přímo v jednotlivých třídách (zatím lze pouze v často obsazené učebně hudební nauky). Pro orchestr je plánováno zakoupení kvalitnější trubky, pro výuku nový typ keyboardu a kytara. Ve spolupráci se základní školou jedná ředitel ZUŠ o možnosti získání ještě jedné místnosti pro sborovnu, případně pro její využití jako náhradní učebny a kabinetu hudebních nástrojů. Plánování v oblasti materiálních podmínek směřuje ke zkvalitňování a modernizaci vzdělávacích a výchovných postupů. K výzdobě tříd i chodby jsou využívány především výtvarné práce žáků ZUŠ.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti mají velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Rozhodnutí Školského úřadu Plzeň-jih, č. j. 1207/2000, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 7. 2000 uvádí, že základní umělecká škola má studijní obory hudební, literárně-dramatický a výtvarný. Vzdělávací

programy – umělecké obory jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

V hudebním oboru je výuka organizována podle učebních plánů MŠMT vydaných pro základní umělecké školy pod č. j. 18 418/95-25 s účinností od 1. září 1995. Obsah učiva se řídí platnými učebními osnovami pro ZUŠ (dříve LŠU) z let 1980–1991, jak byly postupně vydávány SPN Praha. Pro výuku hry na elektronické klávesové nástroje MŠMT osnovy dosud nevydalo. Obsah a úroveň výuky v tomto předmětu odpovídají vzdělávacím cílům ZUŠ. V rámci využívání spodní hranice limitu časové dotace nástrojové výuky (1 vyučovací hodina týdně) jsou požadavky osnov upravovány tak, aby byla udržena přiměřená náročnost učiva jednotlivých ročníků vzhledem ke stanoveným cílům vzdělávání a výchovy v ZUŠ. V souladu se zařazenými učebními plány I. a II. stupně základního studia jsou vyučovány všechny povinné předměty: hra na nástroj nebo pěvecká hlasová výchova, hudební nauka, komorní/soubořová hra, hra v orchestru, a to v limitu stanovených časových dotací.

Ve výtvarném oboru je využíván nový vzdělávací program – Učební osnovy schválené MŠMT pod č. j. 15 865/2000-22 s platností od 1. 9. 2000 a Úprava učebních plánů schválená pod č. j. 18 455/2002-22 s platností od 1. 9. 2002 pro přípravné studium a I. a II. stupeň základního studia.

Rozvrhy hodin odpovídají zjištěním o plnění učebních plánů, reálná výuka probíhá v souladu s těmito rozvrhy. Také další povinná dokumentace, zejména třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku, katalogy o průběhu studia v hudebním a ve výtvarném oboru, protokoly o přijímání a komisionálních zkouškách průkazně zachycují průběh vzdělávání. Výuka je v souladu s výše uvedenými učebními dokumenty hudebního a výtvarného oboru ZUŠ.

Kontrola naplňování učebních osnov probíhá od fáze plánování učiva, pokračuje průběžným sledováním dosahovaných výsledků v návaznosti na požadavky osnov až po ročníkové a závěrečné komisionální postupové zkoušky žáků. Prováděna je hospitační a další kontrolní činnost, při které ředitel získává dostatečnou zpětnou vazbu. Po odborné diskusi s pedagogickými pracovníky jsou přijímána účinná rozhodnutí ve prospěch udržení kvalitní úrovně výuky. Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

K organizaci výchovně-vzdělávacího procesu vzhledem k žákům se vztahuje Vnitřní řád školy vydaný k 1. 9. 2000. Obsahuje důležitá pravidla pro zajištění řádného chodu školy a bezpečnosti žáků. Rozvrhy hodin zohledňují potřeby dojíždějících žáků. Z hlediska efektivity a psychohygieny výuky je výrazným kladem časté dělení vyučovací hodiny nástrojové výuky na dvě lekce týdně - především u žáků 1. až 3. ročníku. Také informační systém vůči žákům a jejich rodičům je dostatečně zajištěn. Jedná se o pravidelnou komunikaci třídních učitelů se žáky i s rodiči, využívání žákovských knížek, informačního panelu na chodbě ZUŠ. Třídní přehrávky žáků za účasti rodičů (2x ročně) mají rovněž informační funkci (obdoba třídních schůzek). Běžně jsou používána telefonická sdělení. Informace o činnosti školy jsou uváděny ve vysílání místní kabelové televize. Během inspekce nebyly z hlediska průběhu a organizace výuky zaznamenány žádné nedostatky. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech hudebního a výtvarného oboru

Hudební nauka

Výuka byla sledována u žáků 1., 4. a 5. ročníku prvního stupně základního studia. Učitelka, která je pro výuku odborně i pedagogicky způsobilá, vychází při plánování učiva z požadavků osnov. Tematické plány obsahují především učivo z oblasti hudební teorie. Při výuce v prostorné, vhodně uspořádané učebně byla využita tabule s notovou osnovou, klavír pro

podporu intonace a doprovod zpěvu, kvalitní audio - přehrávač a nahrávky na CD pro plánovaný poslech skladeb.

Úvodní části sledované výuky byly věnovány opakování teoretického učiva z oblasti určování taktů, rytmu, znalosti stupnic a akordů. Ve všech ročnících byla sledována návaznost učiva. U žáků prvního ročníku nebyly v průběhu výuky zařazeny hudebně-pohybové ani pěvecké činnosti. Při výuce zaměřené na rytmus nebyly využity ani nástroje orffovského instrumentáře. U vyšších ročníků chybělo úvodní rozezpívání s využíváním klavírního doprovodu. Teoretické učivo bylo většinou vyvozováno ze zapsaných písní či hudebních příkladů napsaných učitelkou na tabuli. Ve čtvrtém ročníku žáci pěkně intonovali v durové tónině s následným harmonickým klavírním doprovodem učitelky. V pátém ročníku byly zdařilé sluchové činnosti spojeny s kvalitními klavírními ukázkami učitelky. Pro všechny ročníky učitelka vhodně připravila poslech skladeb, který uvedla zajímavým výkladem. Vedla žáky ke grafickému nebo slovnímu vyjádření obsahu poslouchané hudby. Žáci soustředěně poslouchali, dokázali plnit zadané úkoly. Poslech skladeb zařazený v pátém ročníku byl nevhodně propojen s opisováním probrané látky z tabule.

Motivace žáků učitelkou probíhala především při poslechových činnostech. Žáci byli aktivní, učitelka je vedla k vyjádření vlastního názoru. V závěru hodin však chybělo celkové hodnocení. Většinou byl učitelkou částečně nastíněn program příští vyučovací hodiny.

Vzdělávání a výchova žáků v hudební nauce měly dobrou úroveň.

Hra na klavír

Výuka byla sledována v hodinách dvou vyučujících u žáků I. i II. stupně základního studia. Učitelé promyšleně plánují učivo, stanovují reálné cíle v souladu s požadavky osnov, přihlížejí k individuálním schopnostem žáků. Vybavení a uspořádání učeben vyhovuje plánovaným i realizovaným cílům a činnostem. Při výuce byly využívány dobře udržované nástroje (pianina), metronom, pestrý notový fond školní knihovny. Vhodné bylo členění učiva v hodinách i citlivý individuální přístup učitelů k žákům. Psychohygienické podmínky jsou podporovány zařazovanými přestávkami mezi jednotlivými hodinami.

Ve sledované výuce byly cíleně rozvíjeny individuální technické dovednosti a muzikální schopnosti žáků prostřednictvím dobře volené, žánrově rozmanité klavírní literatury. Od počátku hry na klavír byly u žáků vytvářeny a upevňovány správné nástrojové návyky, vědomě byl pěstován pocit volnosti paží. Učitelé vhodně volenými metodami podněcovali melodickou, rytmickou, u starších žáků také harmonickou představivost. Dbali na stavbu melodické linie v souvislosti s charakterem hraných skladeb, na její dynamiku a odpovídající frázování, na hru z paměti. Trpělivě opakovali a procvičovali látku se žáky v hodině, dbali, aby žáci vše pochopili. Vedli je ke slovnímu zdůvodnění určitého postupu při nácvičování problémových úseků hraných skladeb. Žáci pohotově uplatňovali hudební dovednosti při elementární improvizaci, čtyřruční a komorní hře i doprovodu. Na vyučování byli většinou velmi dobře připraveni. Učitelé je motivovali především věcně správným výkladem, vhodnými příklady vedoucími k citovému prožitku hraných skladeb. V menší míře využívali vzorové předehrávání. Žáky často chválili, oceňovali jejich dílčí pokroky. Průběžné pozitivní hodnocení včetně závěrečného shrnutí úkolů, vzájemná diskuse učitelů se žáky přispívaly k tvůrčí atmosféře sledovaných hodin.

Vzdělávání a výchova žáků ve hře na klavír měly velmi dobrou úroveň.

Hra na elektronické klávesové nástroje

Výuka byla sledována u dvou vyučujících v hodinách žáků I. stupně základního studia. Pedagogické zkušenosti, tvořivost a svědomitost obou učitelů jsou zárukou kvalitní výuky. Efektivní plánování učiva vychází z dokonalé znalosti schopností každého žáka i z jeho

předchozí nástrojové praxe. Vybavení učeben nástroji a cílené využívání všech jejich funkcí umožňuje realizovat plánovaný obsah učiva. Ve třídách je učiteli vytvářeno podnětné estetické prostředí. K psychohygieně výuky přispívají zařazované přestávky.

Významným prvkem byla příprava učitelů na výuku i celková kvalita jejich pedagogické práce. Od počátku výuky učitelé navazovali na znalosti žáků získané hrou na jiné nástroje. V návaznosti na tyto znalosti upevňovali správné nástrojové návyky uvolněné hry. Rozvíjeli především technické dovednosti při ovládnutí hry na nástroj. K tomuto účelu byla cíleně volena vhodná klavírní literatura. Žáci dokázali slovně objasnit všechny hrané záležitosti, uměli pod vedením učitelů správně vybrat ze všech technických možností elektronického klávesového nástroje - např. metronom nebo rytmický doprovod pro plynulou a rytmicky přesnou hru, harmonický doprovod podle charakteru skladby. Všechny úkoly procvičovali učitelé se žáky trpělivě a důsledně v hodině. Díky motivujícím ukázkám vzorové hry učitelů i jejich věcně správnému výkladu žáci dokázali prožít hudební fráze i celé skladby. Individuální dovednosti uplatňují žáci v komorních souborech.

Žáci pracovali ve všech sledovaných hodinách soustředěně a s chutí, výborně reagovali na pokyny učitelů. Vykazovali výborné nástrojové dovednosti i teoretické znalosti. Učiteli byli průběžně povzbuzováni a chváleni, citlivě hodnoceni. Ve sledovaných hodinách panovala přátelská tvůrčí atmosféra.

Vzdělávání a výchova žáků ve hře na elektronické klávesové nástroje měly vynikající úroveň.

Pěvecká hlasová výchova

Výuka byla sledována u jedné učitelky při výuce žáků přípravného studia a I. stupně základního studia. Plánování učiva vychází z požadavků učebních osnov a z analýzy dispozic a schopností jednotlivých žáků. V souladu s učebním plánem je realizován komorní zpěv starších žáků. Pro výuku je využívána esteticky uspořádaná učebna. Učitelka po celou dobu výuky efektivně využívala pianino k fundovanému doprovodu, dbala na hlasovou hygienu. Ve třídě je k dispozici pouze malé zrcadlo, které nebylo při výuce využito.

Ve sledované výuce se učitelce dařilo vytvářet a upevňovat u žáků správné pěvecké návyky (uvolněný postoj, správné držení těla, tři fáze dechu, rezonance, uvolnění brady, měkké nasazení tónu, artikulace, čistá intonace). Učitelka průběžně kontrolovala práci žáků s dechem, prakticky vše předváděla, dbala na vyrovnávání všech vokálů. Dle hlasových možností žáků zařazovala hlasová cvičení na zvětšení hlasového rozsahu a na podporu hlavového znění hlasu. Vhodně vybrala a připravila pro žáky písňový repertoár. Všechny úkoly se žáky trpělivě opakovala a procvičovala v hodině. V některých případech systematického detailního procvičení všech problémů nebyl dán náležitý prostor pro ucelené zaznění písně s okamžitým citovým prožitkem jejího obsahu. Efektivní práce učitelky i členění výuky bylo sledováno v hodině se dvěma žáky ve skupině. Samozřejmě součástí výuky mladších žáků je příprava ke zpěvu ve dvouhlase i společný dvouhlasý zpěv žáků.

Žáci byli na vyučování velmi dobře připraveni, s chutí zpívali, velmi dobře reagovali na pokyny vyučující. Pestrý písňový repertoár byl dotvářen fundovaným a citlivým klavírním doprovodem učitelky. Ta žáky v celém průběhu výuky průběžně motivovala. Jejich výkony hodnotila citlivě, vesměs pozitivně. Žáci dosud nejsou vedeni k sebehodnocení. Vzájemná vstřícná komunikace mezi učitelkou a žáky přispívala k nestresující, přátelské atmosféře výuky.

Vzdělávání a výchova žáků ve sledovaném předmětu měly velmi dobrou úroveň.

Hra na dechové nástroje dřevěné a žesťové, hra v souboru a orchestru

Byla sledována výuka hry na altovou zobcovou flétnu, příčnou flétnu, trubku a baryton, dále souborová hra žesťových nástrojů, dechový a taneční orchestr.

V individuální výuce byly pro každé pololetí školního roku řádně zpracovány studijní plány žáků v třídních knihách. Stanovené cíle a učivo korespondovaly s požadavky osnov. Také pro souborovou a orchestrální hru byl připraven výběr skladeb určených k nácviku, byly připraveny potřebné notové materiály a aranžmá skladeb odpovídající interpretačním možnostem souborů. Výuka je zajištěna kvalifikovanými učiteli s příslušnou odbornou způsobilostí. Při vedení výuky, řízení orchestru se kladně promítá jejich pedagogická i orchestrální praxe v dechových a tanečních/swingových orchestrech.

Pro individuální výuku má škola k dispozici sice menší, ale v zásadě vyhovující učebny. Učebna žesťových a bicích nástrojů byla akusticky upravena. V pobočce Kasejovice (sledována hra na příčnou flétnu) probíhá výuka v prostorné třídě základní školy (v průběhu inspekce zde byla nižší teplota – 18 stupňů C). Pro souborovou orchestrální hru je využívána prostorná aula základní školy a především větší učebna hudební nauky, která má příznivé světelné i akustické podmínky, také potřebné větrání je zde zajištěno. Učitelé využívali příslušné hudební nástroje, metronomy, pro žáky i soubory měli dostatek notových materiálů. S určitými menšími rozdíly splňují všechny učebny požadavky na estetickou úroveň prostředí.

Ve výuce hry na flétny učitel často propojoval výklad s názornými ukázkami hry. Na podkladě vybudovaných správných dechových návyků vedl žáky k tvoření znělého tónu v celém užívaném nástrojovém rozsahu. Důsledně dbal na celkově správné provedení uložené látky po stránce tempové a rytmické. Pro nácvik obtížnějších pasáží zařazoval různé artikulace vedoucí k lepšímu zvládnutí úkolu. Látku v hodině se žáky důkladně procvičoval. Náležitě byla propojována technická a muzikální stránka nástrojového hudebního projevu. Dělená výuka (lekce dvakrát týdně) a jasně formulované požadavky na domácí přípravu podporovaly dosahování odpovídajících výsledků. Při hodnocení byly uváděny klady i nedostatky žákovy výkonu a ty byly vyjádřeny známkou v žákovské knížce. Jasně stanovená pravidla a realizovaný systém výuky se projeví jako pozitivně motivační. Pouze komunikace byla ve sledovaných hodinách omezena převážně na pokyny učitele. Žáci jej však plně akceptovali, hráli pozorně a s velkou snahou.

Většina uvedených pozitiv platí i pro výuky hry na žesťové nástroje. Budování nátisku a znělého tónu se opíralo o systém retních a dalších artikulacních cvičení při hře stupnic a akordů. Učitel dbal na dobrou nástrojovou intonaci. I zde bylo důsledně používáno metronomické tempo. Výrazným kladem je, že žáci jsou vedeni k tomuto návyku i při domácím cvičení. Jedná se o jeden z prvků podporujících dosahování požadované úrovně nástrojových dovedností v tempově zvládnuté hře. Ve sledované výuce hry na trubku (a baryton) učitel výrazně uplatňoval odborně fundovaný výklad, se žákem rozebral záměr etudy a cíl cvičení. Obsáhlost výkladu byla do určité míry nadměrná. Nepodpořil jej (na rozdíl od hry v souborech) ukázkou hry na nástroj. Přesto bylo zřejmé, že odborně správně vedená a motivačně podnětná výuka dociluje dobrých výsledků. Vedle souborové hry jsou žáci vedeni i k sólovému projevu hrou skladeb autorů různých hudebních stylů a žánrů.

Škola efektivně zajišťuje další formy rozvoje hudebních schopností a dovedností žáků, motivaci ke cvičení a hře na nástroj uplatněním v souborové a orchestrální hře. Žesťový soubor se věnuje především starší hudbě. Žáci si, kromě cenných hudebních podnětů, osvojují dovednosti kultivované hry a intonace v menší nástrojové skupině. Učitel důsledně procvičil jednotlivé party se všemi žáky. Velmi dobrým výsledkem souboru je letošní 2. místo v krajském kole soutěže v komorní hře.

Dechový orchestr vede bývalý člen profesionálního vojenského dechového orchestru, v sekci trubek mu pomáhá kolega učitel. V současné době je cílem výuky začlenění nových mladších žáků, obnovení repertoáru, plánováno je veřejné vystoupení. Dvouhodinová práce s orchestrem byla účelně rozdělena na úvodní ladění a rozehrání, dále učitelé pracovali zvlášť se dvěma nástrojovými skupinami, poslední část patřila společné souhře při nácviku nové skladby. Jedná se o efektivní členění a využití času výukové lekce. Práce učitelů se žáky charakterizovala odbornost, důslednost a trpělivost při nácviku jednotlivých partů a souhry celého orchestru. Učitelé vytvářeli pro žáky klidnou a soustředěnou pracovní atmosféru. Žáci byli po celou dobu ukázněni, pozorní a snaživí, tak jako učitelé přistupovali k práci s plnou zodpovědností. V tom je obsažen i významný výchovný aspekt této výuky.

Část žáků oddělení dechových (a bicích) nástrojů a klavírista se zúčastňuje ještě práce nově založeného tanečního orchestru. Učitel/trumpetista má dostatek praktických zkušeností v tomto žánru a ve hře v sekci swingového big-bandu. Velmi pěkná originální aranžmá swingového stylu byla pro žáky z hlediska nástrojového rozsahu a frázování přiměřeně náročná a plně je zaujala. Učitel vedl práci metodicky důsledně, společně s nimi hrál, takže žáci měli názorný příklad a dostatek podnětů k osvojení správného frázování.

Škola má i další soubory s využitím dechových nástrojů. V pobočce Kasejovice pracuje soubor „Notička“, ve smyčcovém oddělení byl založen houslový soubor s flétnami.

Sledovaná výuka měla řadu vynikajících stránek, celkově velmi dobrou úroveň.

Komorní a souborová hra

Výuka byla sledována ve dvou souborech žáků I. stupně základního studia. Při plánování učiva vychází učitelka z požadavků učebních osnov, respektuje individuální dovednosti žáků. Učebna, ve které výuka probíhala, je vyhovující po stránce vybavení i estetické, méně vhodná prostorovou dispozicí. Zvláště při výuce desetičlenného souboru jsou zde stísněné prostorové podmínky. Učitelka připravuje pro soubory úpravy z tvorby skladatelů různých stylových období. Dbala na dostatečné větrání učebny.

Učitelka připravila notový materiál adekvátní věku a technickým dovednostem žáků. Sledovaná výuka byla zaměřena na první seznámení s novým repertoárem. Učitelka vhodným výkladem přiblížila žákům autory skladeb. Postupně, po naladění jednotlivých nástrojů souboru, bylo přistoupeno k práci po hlasech. Jednotlivé části skladeb byly procvičovány také všemi hráči současně. Od počátku souhry učitelka vedla žáky ke sledování charakteru hraných skladeb, k dodržení zapsané dynamiky. Všechny skladby byly hrány v pomalém tempu, žáci byli vedeni ke sluchovému vnímání partu svých spoluhráčů.

Žáci byli na vyučování dobře připraveni. Pracovali soustředěně a s chutí. Učitelkou byli průběžně povzbuzováni, většinou i pozitivně hodnoceni. Sledovaná výuka probíhala v pěkné pracovní atmosféře.

Vzdělávání a výchova žáků v komorní a souborové hře měla velmi dobrou úroveň.

Hra na akordeon, komorní a souborová hra

Sledovány byly dvě hodiny individuální výuky ve škole v Nepomuku, v pobočce Kasejovice a celkem tři hodiny komorní a souborové hry.

Výuka vychází z funkčně zpracovaných pololetních plánů učiva, ve kterých jsou náležitě zohledněny požadavky osnov i studijní předpoklady žáků. V potřebné míře je zařazována látka rozvíjející technické nástrojové dovednosti i stylově a žánrově rozmanitá přednesová literatura. Nechybí hra z listu a prvky elementární improvizace. Další nástrojové dovednosti a hudební schopnosti jsou plánovitě rozvíjeny v předmětu komorní a souborová hra. Škola má, včetně ředitele, celkem pět kvalifikovaných učitelů hry na akordeon – jeden absolvoval

AMU (mj. předmět metodiku klavírní hry). Tři současní vyučující jsou bývalými absolventy akordeonového oddělení školy. Akordeonové oddělení je dostatečně vybaveno nástroji pro individuální i souborovou hru. Nástroje jsou průběžně udržovány a opravovány. Notový fond zaručuje dostatečný výběr potřebných studijních materiálů pro učitele a žáky. Učebny jsou prostorově vyhovující pro individuální výuku, případně ještě pro komorní hru při menším počtu žáků. Akordeonový soubor využívá prostornou učebnu hudební nauky. Potřebné základní materiální podmínky jsou vytvořeny i pro výuku v pobočce školy.

Při procvičování a nácviku látky jsou na náležitě odborné úrovni zohledňovány všechny požadavky směřující k technicky zvládnuté a hudebně kultivované hře. Je dbáno na přesnou souhru oboru rukou, měchovou techniku, hru v předepsaném tempu – ta je ve škole i doma cvičena za pomoci metronomů. Odborně přesný výklad podaný srozumitelně a pedagogicky kultivovaným způsobem byl doplňován názornými ukázkami hry učitelky. Ty nebyly zaznamenány v pobočce Kasejovice, ale v závěrečné části hodiny byla zařazena společná hra se žákem. Obtížná místa byla ve všech hodinách důkladně procvičována. Žáci plně akceptovali stanovená pravidla, dostatečně náročná, ale přiměřené požadavky vyučujících na kvalitu hry a domácí přípravy. Učitelé je vedli je k sebehodnocení. To vše mělo pro žáky i výrazně pozitivní motivační účinek. Ten byl podpořen vstřícnou komunikací a jasným zhodnocením kladných i méně zdařilých stránek žákova výkonu v hodině.

Výše uvedená pozitiva a motivační podněty jsou ještě znásobeny v komorní a souborové hře. Její obsah (učivo je rovněž plánováno) vykazuje výrazné vzdělávací a hudebně-výchovné efekty, které vyplývají z principu společné práce a souhry při nácviku hudebně hodnotných a zajímavých skladeb - originálních kompozic nebo akordeonových úprav. Kultivováno je hudební cítění žáků a jejich nástrojový projev v uplatnění dynamiky, frázování, ve zvukovém vyrovnávání hlasů, v celkové gradaci výrazu. I zde probíhá podrobné zhodnocení hry (vyjádřeno i známkou) a stanovení úkolů pro další postup. Nejlepší akordeonisté spolu s učiteli utvořili v současné době jedenáctičlenný akordeonový soubor, který odborně vede a na elektronický klávesový nástroj doprovází ředitel školy. Ve velice příznivé partnerské atmosféře jsou hrány a nacvičovány již náročnější skladby a úpravy souborového repertoáru. Vedení výuky má vysokou profesionální úroveň – zaměřuje se na celek i jednotlivé detaily, které nakonec utvářejí požadovaný kvalitní výsledek. Soubor často veřejně vystupuje, účastní se i zahraničních zájezdů.

Vzdělávání a výchova v akordeonovém oddělení mají celkově vynikající úroveň.

Výtvarný obor – hodnocení kvality vzdělávání v předmětech plošná a prostorová tvorba

Ve výtvarném oboru vyučuje v současné době učitelka se specializací na keramiku se zahraniční praxí. Chybějící pedagogická kvalifikace nemá negativní vliv na kvalitu výuky. Vyučující má o práci v oboru eminentní zájem, věnuje se rozšiřujícím vzdělávacím aktivitám.

Výuka probíhá v oddělených místnostech budovy základní školy. Výtvarný obor má k dispozici větší učebnu a dvě menší přilehlé místnosti, kde je hrnčířský kruh a keramická pec, místo pro sušení výrobků i zázemí pro shromáždění výtvarného materiálu a uložení prací žáků. Větší místnost je světlá, rozmístěním nábytku a výzdobou působí jako ateliér, nikoli školní třída. Příjemné, esteticky působivé prostředí vytváří práce žáků určené k výzdobě, čínorodou atmosféru navozují další rozmístěná výtvarná dílka v různých stádiích rozpracovanosti. K dispozici je i magnetofon, který byl při výuce vhodně využit. Materiální zabezpečení oboru je velmi dobré.

V průběhu hospitací pracovali mladší žáci s tuší a dřívkem, později glazovali vypálenou keramiku. Starší žáci byli seznamováni s aktuální technikou malby na sklo a tvarováním hlíny mimo hrnčířský kruh. Práce ve všech skupinách byla velice dobře promyšlená a připravená,

organizace výuky byla efektivní. Žáci pracovali podle jasných instrukcí, v úvodním rozhovoru byla nápaditým způsobem sklobena složka výtvarná, poznávací i výchovná. V průběhu výuky byl uplatňován individuální přístup. Vyučující s každým žákem pohovořila o jeho práci, povzbuzovala a podněcovala výtvarné vidění, citlivým způsobem vedla k pečlivosti ve výtvarné práci.

K úvodní motivaci bylo nápaditým způsobem využito pro žáky aktuální, působivé hudby. Ti vyjadřovali svůj pocit z hudby výtvarně, později o svém prožitku hovořili, své pocity a dojmy vzájemně srovnávali. Žáci byli v průběhu rozhovorů i při pozdějším společném hodnocení vedeni ke spolupráci, vzájemné ohleduplnosti a k přemýšlení o vlastní práci.

Vyučující vytvářela svým příjemným, tolerantním vystupováním atmosféru pohody a nápaditou přípravou ovzduší radostné činorodosti. Žáci pracovali se zájmem, bylo patrné, že je vlastní tvorba i poznávání nových výtvarných technik těší.

Průběh vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru je hodnocen jako velmi dobrý.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola získává v průběhu školního roku řadu dílčích zjištění o dosahovaných výsledcích vzdělávání způsobem obvyklým v základních uměleckých školách. Jedná se především o systém pozorování, poslechu a rozboru jednotlivých interních a veřejných výstupů žáků prováděný v rámci kontrolní činnosti ředitele školy, ale také učitelů. Výstupy těchto zjištění nejsou písemně zaznamenávány. Mají však význam jako korektivy pro stanovení míry požadavků ve vztahu k osnovám, pro oblast plánování, usměrňují i některé metody výuky. Ve školním roce 2002/2003 byl zařazen test znalostí z hudební nauky. Výsledkem bylo zjištění dobré úrovně jednotlivých znalostí, ale současně nedostatky ve vztahu k hudební praxi. Ředitel školy usiluje o rozšíření hodnocení výkonů žáků dle pořizovaných videozáznamů jako svébytného prostředku sebereflexe žáků i učitelů. Za důležitý ukazatel dosahovaných výsledků považuje i zájem o práci školy ze strany rodičů a veřejnosti (návštěvnost akcí, úroveň vzájemné spolupráce).

Součástí hodnotících hledisek jsou i výsledky dosahované v soutěžích. Vedle dlouhodobě velmi dobrých a vynikajících výsledků akordeonového oddělení se objevují i velmi dobré výsledky dechového oddělení. Např. v letošní soutěži v komorní hře souborů s převahou dechových nástrojů získaly v krajském kole tři soubory školy 2. místa. V loňské soutěži ve hře na dechové nástroje s doprovodem se dva žáci umístili na 3. a dva na 2. místech. Tyto výsledky jsou ukazatelem celkově velmi dobré a systematické práce dechového oddělení a odrazem vytváření podmínek pro komorní a souborovou hru.

Do vnitřních hodnotících kritérií spadá také úspěšnost v přijetí žáků k dalšímu studiu. Od minulé inspekce byla jedna žákyně houslové třídy přijata ke studiu v konzervatoři, dvě absolventky II. stupně studia byly přijaty ke studiu na pedagogické fakultě, obor hudební výchova a hlavní obor – hra na akordeon.

V případě slabších žáků neplnících plán učiva dochází k informování rodičů a ředitele školy, po následné hospitaci je případně rozhodnuto o konání tzv. ověřovací zkoušky. Snahou je dosáhnout zlepšení studijního výsledku.

Průběh vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech hudebního a výtvarného oboru měly celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny s rozhodnutím o zařazení ZUŠ do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Zřizovací listina Základní umělecké školy Nepomuk, okres Plzeň-jih vydaná Městem Nepomuk, Náměstí 63, 335 01 Nepomuk, bez č. j., ze dne 27. 6. 2000 obsahuje údaje o názvu školy a vyučovaných uměleckých oborech, které jsou v souladu s údaji Školského úřadu Plzeň-jih uvedenými v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č. j. 1207/2000, s účinností od 1. 7. 2000.

Další aktivity školy

Prezentaci jednotlivých tříd před rodiči žáků slouží třídní přehrávky žáků. Ve školním roce 2002/2003 měla každá třídy dvě tyto akce, součástí je i třídní schůzka s rodiči. Bylo uspořádáno 9 samostatných veřejných koncertů. Kromě toho žáci a učitelé účinkovali na 39 různých veřejných vystoupeních (viz údaje z výroční zprávy). Jedná se např. o tradiční akce pro důchodce, domovy důchodců, vernisáže výstav atp. Výtvarný obor vystavuje práce při koncertech ZUŠ.

Škola spolupracuje s mateřskými školami při vytipování dětí s předpoklady pro přijetí do ZUŠ. Realizována jsou společná vystoupení žáků ZUŠ a ZŠ (Nepomuk, Kasejovice, Žinkovy). Dobrá je spolupráce se ZUŠ Blovice – žáci této školy doplňují dechový orchestr v Nepomuku. Tradicí se stal společný koncert ZUŠ z regionu Plzeň-jih. Škola je pravidelně pořadatelem okresních kol soutěží ZUŠ. Akordeonový soubor žáků a učitelů reprezentoval město Nepomuk v Chorvatsku, Polsku a ve Slovenské republice.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní umělecké školy Nepomuk, okres Plzeň-jih vydaná Městem Nepomuk, Náměstí 63, 335 01 Nepomuk, bez č. j., dne 27. 6. 2000
2. Rozhodnutí Školského úřadu Plzeň-jih, č. j. 1207/2000, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 7. 2000
3. Výkaz o základní umělecké škole Škol (MŠMT) V 24-01 podle stavu k 15. 10. 2003
4. Vnitřní řád školy s platností od 1. září 2000
5. Výroční zpráva o činnosti, školní rok 2002/2003
6. Plán práce ZUŠ Nepomuk ve školním roce 2003/2004
7. Přehled o zaměstnancích školy – inspekční dokumentace ČŠI
8. Záписy z pedagogických rad ze dne 24. 6. 2003, 2. 9. 2003 a 13. 1. 2004
9. Hospitační záznamy ředitele školy
10. Třídní knihy pro individuální výuku – hudební obor, školní rok 2003/2004
11. Třídní knihy pro skupinovou výuku – hudební obor, školní rok 2003/2004
12. Třídní knihy pro skupinovou výuku – výtvarný obor, školní rok 2003/2004
13. Katalogy o průběhu studia – hudební obor, výtvarný obor
14. Rozvrhy hodin podle žáků a vyučovaných předmětů, školní rok 2003/2004
15. Výkaz žáků a vyučovaných hodin, školní rok 2003/2004
16. Protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách, školní rok 2003/2004

ZÁVĚR

Škola má ve sledovaném hudebním a výtvarném oboru kolektiv kvalifikovaných a dělných pedagogů s výrazným zájmem o svoji profesi, kvalitu výuky a dosahované výsledky. Příznivá pracovní atmosféra je vytvářena jasně stanovenými pravidly, funkční kontrolou, společnými odbornými diskusemi a z nich vyplývajícími závěry. V rozhodování ředitele v rámci řídicích procesů se mj. kladně promítlo i jeho další vzdělávání v oboru školského managementu.

Prostorové podmínky školy nejsou ideální a od poslední inspekce se nezměnily. V zásadě však umožňují realizaci vzdělávacího programu formami individuální, skupinové a kolektivní výuky v plném rozsahu. Byly odstraněny nedostatky materiálních podmínek ve výtvarném oboru, uvážlivě bylo doplňováno vybavení nástroji a dalšími pomůckami v hudebním oboru. Učební pomůcky byly při výuce efektivně využívány. Výrazným kladem je sledování soudobých trendů směřujících k většímu uplatnění záznamové a nahrávací techniky a PC s notačními programy.

Průběh vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech hudebního a výtvarného oboru vychází z jasně stanovených cílů respektujících požadavky osnov a učebních plánů. Staví na účinně pojatém plánování a organizování výuky. Příkladně jsou vytvářeny podmínky pro komorní, souborovou a orchestrální hru. Výrazně převládají profesionálně fundované, dostatečně náročné, důsledné, přitom přiměřené a motivačně účinné postupy vyučujících. K tomu přistupuje systematicky prováděné hodnocení, většinou oboustranně podnětná komunikace i osobní příklad učitelů projevující se až profesním fandovstvím.

Škola za dobu svého působení vytvořila tradici vynikajícího akordeonového oddělení. Velmi pěkné výsledky jsou zaznamenávány i v dalších předmětech hudebního a výtvarného oboru. Byly potvrzeny úspěchy v okresních a krajských kolech soutěží ZUŠ. Absolventi školy se stali hudebními pedagogy, v současné době je to šest vyučujících ZUŠ v Nepomuku. Škola se dostatečně prezentuje na veřejnosti především v rámci svého regionu, akordeonový soubor vystupoval několikrát v zahraničí.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko ČŠI Strakonice

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jindřich Bešťák	Jindřich Bešťák v. r.
Členové týmu	Mgr. Marcela Šimková	Marcela Šimková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Martina Šimlová,
Marie Kučerová – externě

Ve Strakonících dne 16. dubna 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. 4. 2004

Razítko ZUŠ Nepomuk

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Stanislav Vaník

S. Vaník v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát České Budějovice, pracoviště Strakonice, Smetanova 533, 386 01 Strakonice. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – Plzeňský kraj, Škroupova 18, 306 13 Plzeň	4. května 2004	g6-1033/04-4013
Zřizovatel: Město Nepomuk Náměstí 63, 335 01 Nepomuk	4. května 2004	g6-1033/04-4013

Přípomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Přípomínky nebyly podány.